

ItK

Irodalomtörténeti Közlemények
2005. CXKK évfolyam 8. szám

TARTALOM

<i>Bene Sándor</i> : Szövegaktus	628
<i>Kecskeméti Gábor</i> : Recepció, szövegaktus és kommunikáció a régi magyar irodalomtörténetben (Kontextusok és intenciók).....	703
<i>Takáts József</i> : Az irodalomtörténet-írással kapcsolatos meggyőződéseimről.....	729
<i>Szilasi László</i> : „Nem ma”. Az irodalom külügyeitől való ideiglenes tartózkodásom okairól (Válasz Takáts Józsefnek).....	742
<i>Takáts József</i> : Válasz Szilasi László „Nem ma” című írására	756
Szemle	
Gábor Csilla: Káldi György prédikációi (Források, teológia, retorika) (<i>Bartók István</i>)	760
Zemplényi Ferenc: Műfajok reneszánsz és barokk között (<i>Bánki Éva</i>)	763
S. Varga Pál: Két világ közt választhatni. Világkép és többszólamúság Az ember tragédiájában (<i>Eisemann György</i>).....	766
Bonyhai Gábor Összegyűjtött munkái (<i>Jászberényi-Kamrás Orsolya</i>)	771

Az ELTE BTK Régi Magyar Irodalomtörténeti Tanszéke 2003. április 3-án kollokviumot rendezett „*Mi, filológusok*” (Az elmélet hasznáról és káráról az irodalomtörténet-írásban) címmel. A vita megszervezésének ötletét Kulcsár Szabó Ernőnek a *Literatura* 2002/4. számában megjelent *A látható nyelv elkülönítése: hermeneutika és filológia* című írása adta, amely szavá tette a hazai filológia „beteges elméleti immunitás”-át.

A népes hallgatóság élénk érdeklődésétől kísért konferencián öt előadás és számos hozzászólás hangzott el, a délutáni vitát *Kulcsár Szabó Ernő* is megtisztelte jelenlétével és hozzászólásával. A délelőtti ülészak programján kétszer két, egymáshoz kapcsolódó előadás szerepelt. Először *Bene Sándor* vázolt fel egy olyan programot, amely *Kecskeméti Gábor* történeti kommunikációelméleti elképzeléseit az analitikus filozófia bázisán működő beszédaktus-elmélet irányába fejlesztené tovább. *Kecskeméti Gábor* előadásában összefoglalta korábbi nézeteit, áttekintette a történeti kommunikációelmélet fogadtatástörténetét, majd részletes, elemző választ adott *Bene Sándor* felvetéseire. Az irodalomtörténeti munkája mellett a kortárs irodalom kritikusaként is ismert *Szilasi László* a dekonstrukció szemszögéből a szövegközpontúság mellett érvelt, *Takáts József* vele vitázva az irodalmi művek kontextualista vizsgálatának szükségességéről, az „elsődleges kontextus” elsőbbségéről beszélt. Az előadók természetesen eltérő álláspontokat képviselnek az általuk kutatott irodalmi anyag és a felhasznált elméleti megfontolások összevethetőségéről, ám abban mindannyian egyetértettek, hogy vizsgálódásaik elméleti bázisának természetes részét képezi valamilyen (valamelyik lehetséges) hermeneutikai megközelítésmód. A délutáni ülészakot *Horváth Iván* vitaindító előadása nyitotta meg *A hermeneutikai javaslat* címmel.

Folyóiratunk évek óta igyekszik teret adni a régi és a klasszikus irodalommal foglalkozó kutatók és az irodalomértés új beszédmódjainak képviselői közötti dialógusnak. Noha a régebbi korszakok kutatóit a hagyományos textológiai-filológiai módszerek alkalmazóiként könyvelik el, a modern és posztmodern irodalom megközelítése pedig általában a kurrens irodalomtudományi módszerek alkalmazásával történik – valójában azonban számos, a régi és a klasszikus irodalom problémáit tárgyaló tanulmány a legkorszerűbb irodalomértelmezések szemléleti és módszertani összetevőinek felhasználásával tudta revelálni tárgyát az utóbbi években. Olvasóink tudják: fontos elméleti kérdéseket érintő dialógusok, komoly irodalomelméleti viták nem csak a dekonstrukció és a hermeneutika hívei között zajlanak Magyarországon. Az új beszédmódok nemzetközi tudománytörténetéből is ismeretes mozzanat, hogy egy-egy paradigmátikus(nak szánt) tézisrendszer régi alkotásokon demonstrálja önnön lehetőségeit.

Jelen folyóiratszámunkban négy előadó párokban egymással dialógust folytató szövegeit közöljük: *Bene Sándor*, *Kecskeméti Gábor*, *Takáts József* és *Szilasi László* – természetesen publikálásra továbbfejlesztett – tanulmányait. A modern irodalomértő stratégiák és a régi-klasszikus irodalom kutatásában használt módszerek és szemléleti elvek tényleges viszonyának megvilágítására a jövőben is intenzív figyelmet kívánunk fordítani az ItK-ban.

A szerk.